

تاریخ تأسیس

س ۱۳۲۴

۵ صفر الخیر

الدین والادب

نامنده

مجله اسلامیه در

س ۱۳۲۴ ۱۵ جمادی ثانیه
۱۹۰۶ ۲۵ ایول

محرر وصاحب امتیازی :

قران خدام علیندین

ملا عالم جان البارودی.

КАЗАНЬ.
Лито-Типографія И. Н. Харитонова.
1906.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا
رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ * وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا
أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ *

ترجمه: قرآن برله کونولگان وفائتک لانغان متقیلر شوندای کشیلر کم
غیبکه (کوز آلدنک بولماغان نرسه گه) اشانورلار، نمازنی تورغوزورلار،
وبز ویرگان نرسه دین خلقغه ویرورلر *

وشوندای کشیلر کم (ای محمد) سنکا ایندرلکان وسندین الکاری
ایندرلکان نرسه گه (کتابلرغه) اشانورلار، و آخرنی آنلار اینقلارلار *
الله تعالی متقیلرنی (بخشیلارنی) بش توری صفت برله بیان
ایتکان وچین اتقاء معنی سیننی مذکور صفتلر برله ایضاح قیلغان .

اولی ایمان بالغیب کوبرک مفسرلر بیانینه کوره غیب دین مراد
(شهادة) گه مقابل هر کمینک کوز آلدنده بولماغان الله وآننک فرشته لری،
کتابلاری، پیغمبرلری وقیامت مراددر . بوتقدیرده دورتنچی و بشنچی
صفتلرینی آیروب ایتو دینده بیک الوغ مسئله بولغانقلارندین وهم

اسلامغه فارشو بولغان الوغ ايكى گروه (مشركر واهل كتاب) ننگ قوتلى يالغوشقان اورنلارنى ايتوب بو ايكى مسئلهده بيك قوتلى ايمان واعتقاد كرلكىنى آنكلانو اچون بولسه اميد .

ايمان واعتقادى ضرور بولغان مسئلهلرننگ باشنده اوق ايمان بالغيب نى ذكر فيلودين الوغ فائده آنكلو ممكن كم دينگه اشانوننگ باشى غيب ديو تعبير ايدله وحس برله بلونماي تورغان نرسه گه اشانودر ايسكى زماچه طبيعىون بو زماچه ماديون ديكان گروهلار كى حواس خمسهننگ برسى برله بلونمگان نرسه گه اشانماو و آنداي نرسهننگ بارلىق برله اقرار ايتماو فكرنده گى كشيلىر اسلام دين حتى مطلق دين سماويدين مشركلرگه كوردهده بيك يرافلاردر .

دين ننگ چين مبدأى غيب (حواس برله بلونمگان نرسه) گه اشانو و آنداي نرسهننگ وجودىنى و بعض احوال و خواصىنى عقل سليم واسطه- سيله يايسه بشر معصوم (پيغمبر) واسطه سيله بلو امكانينه اشانودر .

بر بنده شونداي غيب نرسه موجود بولورغه ممكن و آننگ احوالىنى آنكلارغه ممكن ديو اشانسه بر درجه ايمانغه و دينگه يقينلاشه و بو كشيگه موندين صونك فكرىنى درست بورتسه معجزه لرنى بخشى آنكلاب غيب قسمندين بولغان اللهغه وفرشته لرينه و كتابلارينه و پيغمبر لرينه و آخرت احوالينه اشانوممكن بولا وينكل فالو مونداي كشى غالباً دينگه و چين ايمانغه كو نولا .

اوشبو ايتولكان حكمت اچون مذكور مؤمن به لردين ايمان بالغيب ديو تعبير ايدلكان بولمقى بيك يراق دكلدر * بخشيلقه اعتبار ايدلكان ايكنچى صفت اقامه صلوة در نمازنى تورغوزمق معناسنده بولغاندين نماز اوقودين خاصراق و آرتوغراق بر درجهدهدر بر نرسهنى تورغوزو و آياقغه باصدر و اول نرسهنى كامللوگه و كرگلى روشنچه يتوشدر و گه ايتولادر * نمازنى تورغوزو ايكى تورلى آداب برله حاصل بولا برنجيسى آداب ظاهره سى

واجبات و سننى بوقسمينه نماز ننگ گوده سى و كورنيشى ديمك ممكن .
ايكنچيسى آداب باطنه سى و نماز ننگ و حيدر بوخشوع قلب و خشية الله در يعنى
الله حضور ننگ قورقوب كونكلنى صندروب تو بانلك حالنده توتودر *
قسقه چاسى بنده اوزىنى ربي و چين مولا سى بولغان الله حضور ننگ تورا
و آنكا مناجات قىلا و كر كىنى سوراى ديو بلمكدر .

شول روشده بولغان نماز تورغوز و لغان نماز و بنده ننگ سعادتى
و تهذيب اخلاقى اچون فائده لى بولغان و الله طرفندىن بيورلغان و رسول الله
طرفندىن (صلى الله عليه وسلم) اوگرداكن نمازدر .

صحابه لر ننگ (رضى الله عنهم) رسول الله (صلى الله عليه وسلم)
برله برگه و آننگ تعليمى بويىچه اوقوغان نمازلارى مذكور روشده
بولغان نمازدر * آنلار جامعه نماز آلنده و آرتنده نوافل و نماز صونكنده
تسبيح و تهليل و تلاوت بۆله رسم و عادت ايدوب يوانماغانلار بلكه
فرض بولغان نمازنى تيوشلى و قتنده تيوشلى روشنده جماعت اوزره
بتون تن و جانلارى، قالب و قىلبلى برله اللهغه يونالوب يوركلرى يانوب
كوزلرندىن باشلارى آغوب بتون اعضالارى نتراب قالتوراب رحمتلى
اللهغه صيغونغانلار يالوارغانلار تيلانكانلار . شول روشلى نمازلار ينى اوتاب
قىلبلرنده ايمان نورىنى آرتدوغانلار و عبادت لذتىنى تاتوغانلار و اسلام
مجتبىنى اورناشدرغانلار .

الله تعالى ننگ ان الصلوة تنهى عن الفحشاء والمنكر دىكان مبارك
سوزىننگ سرى و حكمتى آنلارغه بيك يخشى بلونكان * بس هر مؤمن
اوزره شول روشده نماز قىلمق تيوشلى نمازنى اللهغه عبادت قىلو بنده ملك
و توبانلك كورساتو قىلكه صلاح چاغرو طهارت كلترو و اخلاق توزايتو
ديوب بلمك تيوشلى *

اگر بو معنا لارنى اويلاماى شول حاللر اچون تر و شماى بارى
مويىغه يوكلنكان اوقوماى حال يوق ديوب اوقولسه سر و حكمتىنى

اويلا ماينچه بالغوز عادت بوينچه غنه اوتالونسه ني قدر تسبيحگر وتلاوتلر ايارتولسه ده بر درجه بورچ تولاو تابولسه ده چين چين نمازدين كوتولكان فائده لر وشريعت كونكان حكمتلر حاصل بولماس نماز اوقودين اولكي حال برله آرتندين بولغان حال آراسنك قلب اچون كوكوب آيورمه توغماس بعض بي خبر يكي تلر نذك فلسفه نمازني بيانده ديدكي كبي بالغوز بر جهناستيك بولور قالور * اللهم يار حيم يالطيف مابعدى بولور .

الشمائل الشريفة .

٦ نجى ساندين صونك

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نذك پيغمبرلك علامتى (خاتم النبوة) قزل توسلى كوگار چين بهرقه سى قدرلى قزغلت بيز سمان نرسه ايدى .	كان خاتمه غدة ^و همراء مثل بيضة الحمام . ت .
رسول الله (صلى الله عليه وسلم) قومنك اورطا بويليسى ايدى كيلوشسز اوزون وقصقه توگل ايدى ،	كان ربعة ^١ من القوم ليس بالطويل البابين ولا بالقصير
توسى ازهر يعنى نورلى وبافتى آق ايدى ، اقبور كبي يمسز آق وبغداى قاره قوچقل دگل ايدى ،	ازهر اللون ليس بالابيض الامهق ولا بالآدم
توكلرى (ساچ وسقالى) آرتوق بدره ده - وشويله طور يغنه صالغناك ايماس بدره لكى اورناچه ايدى	وليس بالجعد القَطَط ولا بالسبط خ . م . ت .
رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نذك ساچى قلاق يموشاقندين توبان واينك باشندين يوقارى ايدى . *	كان شعره دون الجمة وفوق الوفرة (٢) ت .
رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نذك يكر مى گه قزيب آق ساچى بار ايدى .	كان شيبه نحو عشرين شعرة ت .

(٢) جمه : اينك باشيناچه توشكان ساچ .

فدفره : قولاق يموشاقينه قدر توشكان ساچدر دون الجمة = جمه دين كم (نسقه) ، فوق الوفرة - وفره دين آرتوق اوزون معنا لارنده در كتابك قولاق يموشاقندين توبان اينك باشندين يوقارى ديوترجيه حاصل معنائى بياندر .

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ننگ باش
وقوللرى ، آياقلىرى ايرى ايدى .

كوز آغنده قزل سزوقلر بار ايدى .
او كچهسى آز ايتلى ايدى .

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ننگ قدرى بيوك
وهر كهمگه الوغ كورلور ايدى ،

بوزى آيننگ اون دورنچى كچهسى كى
ياقتى ايدى .

اورتسه بويلى دين اوزونراق آرتق نازك
اوزوندين قسقرراق ايدى .

الوغ باشلى ايدى .

اورتاچه بدره ساچلى ايدى . بوگوملرى آيرلسه
شول كوينچه ايكي ياقغه آيوره ايدى ، اوزى

آيرلماسه آيورماي ايدى . توتاش قويغان ساچى
قلاق يموشاغندين اوزا ايدى .

توسى قزلغه مائل و كوركام آق ايدى .
چيكاسى كينگ ايدى .

فاشلىرى قوس (جايه) كى نازك توكرك صزلغان
ايدى .

ايكى فاشى طولى بر برسينه آزغنه يتمگان ايدى
وايكي فاشى آراسنده قالقوب كورنگان برنامرى

بار ايدى كه آچو وقتنده قاباره ايدى .

برونى نچكه اوزونچه اوستى آزغنه قالمهلى
(فاج برونلى) ايدى .

برونيننگ يوقارى طرفى نورلى بولوب كورلور
ايدى . برونينى دقت ايتمه گان كشى

اشم (۱) ديوب بلورلك ايدى .

كان ضم الرأس واليدين
والقدمين خ .

اشكل العينين

منهوس العقب م . ت .

كان فخما مفتحما

يتلأ لاء وجه تلاء لواء القمر
ليلة البدر .

اطول من المربوع واقصر
من المشدب

عظيم الهامة

رجل الشعر ان انفرت
عقيصته فرق والا فلا

يجاوز شعره شحمة اذنيه اذا
هو وفوه

ازهر اللون

واسع الجبين

ازج الحواجب

سوابغ في غير قرن ،

بينهما عرق يدره الغضب

افنى العرينين

له نور يعلوه بحسبه من لم

يتأمل اشم

توگارک وقوی سقاللی ایدی .
 تیگز واوز ونغه مائل آزایتلی بینکافلی ایدی ،
 آغزی کور کاجه الوغ وایرنلری معتدل ایدی .
 یالنراغوجی آق تشلی ایدی .
 آغی تشلری سیراک ایدی ،
 کوکرکندین کندکینه سوزلغان توگی نجکه ایدی ،
 موینی کموش کبی صاف وقویوب یاصاغان
 صن موینی کبی کور کام ایدی .
 متناسب اعضالی ، قوی بدنلی وقاطی توترقلی
 ایدی .

قارنی برلان کوکراگی تیگز ایدی ،
 کینک کوکرا کلی ایدی .
 ایکی اینک باشی آراسی یراق ایدی .
 بوونلری قالون ایدی ،
 آچق تن نذک نور لیراغی ایدی ،
 کوکراگی برلان کندکی آراسی خط شکلی
 صزلوب کیتکان توك برله توناشقان ایدی ،
 قارننک و هم لرنک بوندن غیر توك یوق ایدی ،
 بلا کلری واینک باشلری وکوکرا کیننک یوقارغی
 طرفلری توکلی ایدی ،
 بلاز کلری اوزون ایدی
 اوچی کینک سویا کلری توز (تیگز) ایدی ،
 آیاق قول بارماقلری اوزونلقده معتدل
 وفالین ایدی لر .

کث اللحیة
 سهل الحدين
 ضلیع الفم
 اشنب
 مفالچ الاسنان
 دقیق المسربة
 کان عنقه جیدمیه فی صفاء
 الفضة
 معتدل الخلق بادنا متماسکا

سواء البطن والصدر
 عریض الصدر
 بعید ما بین المنکبین
 ضخم الکر دایس
 انور المتجرّد
 موصول ما بین اللبة والسرّة
 بشعر یرى كالخط
 عاری الثدین والبطن
 مما سوى ذلك
 اشعر النراعین والمنکبین
 واعالی الصدر
 طویل الزنّین
 رحب الراحة ، سبط القصب
 شثن الکفین والقدمین

سائل الاطراف خمسان الاخصمين	بتون اعضالى ايدى و آياقلىرى ننگ بىلى (اخص لرى) يردن بيك يراق ايدى،
مسيح القدمين ينبوعنهما الماء	آياقلىرى تيگوز و اوستلار ندين صوتيز كيتادر (يعنى يموشاق) ايدى.
اذا زال زال تغلعاويخطو تكفئا ويمشى هونا	يوروب كيتسه صورلوب كيته وصالها قلا نوب آطلى وهم بيك يموشاق آطلى ايدى.
ذريع المشية	تيز يور شلى ايدى،
اذا مشى كانما ينحط من صيب	يورسه، يوقار يدين توبانگه يورگان كى يورر ايدى،
واذا التفت التفت جميعا خافض الطرف	چينگه قاراسه بتونلاى بورولوب قاريدر ايدى. توبان قار اوچان ايدى،
نظره الى الارض اطول من نظره الى السماء	برگه قار اوى كو كگه قار اوندن اوز و نراق ايدى،
جلُّ نظره الملاحظة	كو برك قار اوى ملاحظه (كوز اوچى) برله ايدى، (۲)
يسوق أصحابه	يورگانده اصحابينك آرتندن يورور ايدى، (۳)
ويبدأ من لقيه بالسلام (ت) (يعنى الامام الترمذى).	اوچراغان آدمگه سلام برله باشلاى ايدى*

شاگردلر توغرىسندە.

مدرسه لرننگ و درس لرننگ و مدرس لرننگ اصلاحه محتاجلى هم اصلاح لارى
نى روشك كرك ايدكى موندن الك يازغان ايدى، ايندى شاگردلرننگ
اصلاحينه كلايك.

منم اوز فكرمچه (خاص اوز فكرمگه اشانوب دگل برده يالغوشماى
تورغان شريعت فكرينه ترالوب) ايتكان سوزلارم و بعضا يازغانلارم
شاگردلرننگ كو برلكينه ايرشكان ولكن آنكلانماغان و هنوز آنكلانماى.

(۲) ضرورتسز كوزينى تولدروب باقباس ايدى ديكتر. (۳) صحابه لرى برله
يورگانده آنلارنى آلدە يوروتوب آرقه منى فرشته لرگه قوينكز ديور ايكان.

سوز آنکلانماسدای ایتولگانمو؟ خیر، آنکلانوردای، شاگردلرده آنک یوقمو؟ خیر، بار. لکن آنکلماو باشقه سبیدین:

اول مونکار بر قسقه نظیر:

بر بالا، نی سبیدین بولسهده، آتاسینه اونکلای، خاطر ی قالا، آتاسینی طنکللماس بولا، هر اشد آنکا فاروشا آناسی نی قدر فائدهلی سوز ایتسهده قبول ایتمای، آتاسینی دشمان کورگانندین آنک سوزینه قولاق سالمای، معقولمو معقول دگلمو اوایلاده باقمای، مطلق رد قیلا، بالا بو اشدنه بیک ضررلانه، آتاندک جانی کویا، بالانی فزغانا، آخر نه بو آتا بالاسیننک دوستلاری آرقیلی بالاندک فائدهلارینی آنکلورغه مجبور بولا. بالاندک اوز یولداشلاری اوزاکلرنندین ایدوب شوندای فائدهلی سوزنی ایتسهلر بالا طنکلای وعمل قیلا. اگر یولداشلاری بالاغه فائدهلی سوزنی آتاسندین کوچروب ایتسهلرینه مذکور بالا عنادندین سوزنی آنکلمای قبول ایتمای.

عناد هر اشد شوندای حالگه کلتوره، آدمندک عقلینی قابلا، کوزینی کورماس، قولاغینی ایشتماس مرتبه گه ایرشدره، انبیاء هدایتندین محروم قالغان هنوز محروم قالمقده اولغان کافرلرده اوشبو حال واوشبو خلق اورناشقاندر.

یوقسه اول کافرلرده ذاتلارینه عقلسزلار دگل فکرسزلر دگل بیک الوغ نرسهلر نی آنکلایلار وکوب آدملردین آرتق آنکلاغان یرلریده یوق دگل. شول بر کشی توغریسند طبعترینه فارشولق وعناد اورناشقان اولکشی نی سویلاسهده بزگه خلاف سویلای بزنی آماشدرماچی و بزنی آداشدرماچی دیو کونکلرینه اورناشدرغانلار شونکا بناء اول کشیننک سوزینه اصلاقولاق سالمایلار طنکللمایلار اویلمایلار، (صم بکم عمی فهم لایعقلون) هالنده تورالار و شولای فالالار بوندک امثالی بیک کوبدرتورلی مسئلهده هر تورلی کشیده بوخلق تابولادر. هر کم ایستاسه اوزنده وکوز

آلدینده تجر به فیلا آادر. بواشکه بو خلقه منطقسزلق^(۲) دیوب ایتولادر. بواش بوفساد خلق مدرسلرده دیوب دیمایمز. بارلقینی هم کورساتدک ولکن حاضرگی کونک بواش بعض شاگردلر نی بایتاق قابلاغان ایسکی حالگه کوره فهملری آچولا وزیرکلکری آرتا تور و بده عموم مدرسلرگه و عموم ملتگه اوپکا و آچولاری و بعض سفهاغه تقلیداری بونلار نی بر آز مسئله ده فولافسزلق و کوزسزلك درجه^۶ سافل سینه تشورگان و هر عاقل متدین نی فایغور رلق حالتکه کلتورگان

منم بوسوزلرم و مونک اوخشاشلاری بعض شاگردلر نی و آنلارننک بیتا کچیلرینی آچیغلاندرر نورلی اویغه تشورر نورلی سوزگه کلتورر لکن نی اویلاسه لارده نی سویلاسه لارده منطقدین چقماسونلار بخشی باقسونلار بخشی اویلاسونلار سو فر توه آرتینده تزولگان کروان قطاری کبی کیتماسونلار * تقلیدنی خورلای خورلای دین و مسلکی معلوم بولماغان متصنعلرگه تقلید قیلو نی قدر قباحت! فکر سز لکنی عیبلائی عیبلائی آغولانغان و تمام ضلالتکه توشکان فکرگه ایمان کلتورمک نی قدر فضاحت! مدرسه لر اصلاحیننک فایو ماده سی نمازده مساهله گه توقف فیلا ایکن؟ فایو ماده سی ایچون عبادنده اعتبارسزلق شرط ایکن؟

همیه ملیه برله ترقی نیچوک برگه بیغولمایلار ایکن؟ ترقی دیو سویلای باشلاغاچده همیتسزلك و آثار ملیه نی بتونلای بیقمق نامرندین تاشلامق نیک لازم ایکن؟

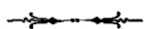
(۲) منطق - هر توری سوزنی درست آنکللو روشینی اوگراتکوچی فن اسیمیر. بعض آدملر ذاتلارنده سلامت عقلی بولالار. هر نرسه نی درست آنکللوچان و هر سوزنی یخشی تانوچان بولالار. موندای کشینی «منطق الطبع» دیوب ایتولادر. جتهدلر و اوقومو ماغان توغری فهملی کشیلر بو قیلدنلر. و بعضیلر (بونلر آز بولسه لارده) درست دلیللی فنلر و یخشی بیانلی کتابلار اوقوب طبیعتلارینی بواشکه کوندره لار. و بعضلر (بوسی بیگرك آز) منطق فینینی درست روشده اوقوب شولای بولغانلار. و صونکخی زمانلارده منطق اوقوغان کمسنلر - اصولسز و ترتیبسز اوقولغان ایچون - عقللرینه خیال و وهمنی غالب ایتوب عکس نتیجه گه گرفتار بولغانلار و کوب ضایعات ویرگانلر.

مثلاً حساب دین او چنڻڪ اوچڪه مضر و بی توقز هم (مضروب الثلث فی الثلث تسع) اوچاچی الوشنی مثلینه ضرب قیلغانده توقزچی الوش بولاچاغینی بلو؛ و هم هندسه دین هر مثلثننك اوچ پوچماغی ایکی قائمه پوچماغه برابر ایدکینی آنکلاو؛ و هم قوز موعرافیادین بر ساعتده قویاش اوزمدارندین اون بش درجه قدر مسافه قطع ایتما کینی آنکلاو؛ جغرافیادین بر شهرننك ساعتی یایسه تمش وقتی آن دین منك چاقرم قدر شرقده بولغان شهر ساعتندین یایسه توشندین تخمینا ۴۰ — ۴۵ دقیقه (مینوت) قدر صونك ایدکینی استخراج ایدو آوروپالی مقلدینه ممکن بولغان کبی دیانتلی مسلمانغاده ممکن بولور .

وهكذا علوم ریاضیه و فنون طبیعیه ننك هیچ قایو مسئله سنی اوقو و بلو، دین امورنده تقید سزلك و مساهله کارکنی ایستامای و هم ملت اوزی ایچون طشقی شعار تانوغان کیومینی تاشلاب اوز ملتی توشندین چیقوب یات ملت صورتینه کروی و آنلر سوادینی آرتدرونی هیچ تیلامای . بس بعض طلبه نك حالاً کورلدکی روشه بولماقلاری ارکان دینده مساهله لری و دین علماسینی استخفافلاری و علوم دینیه ده عدم اعتنالیاری و شرعا و عقلا ثابت بولغان حقوقنی انکارلری و شعار ملت بولغان صورتنی تبدیل قیلولاری هیچ طریق برله ده اسباب ترقیدین بولما یئچه بلکه عموم اهل صلاح و اعیان ملتنی اوزلرندین و نفیر و چین غیر خواهلاری بولغان اقرار بلرینی تعذیب و تکدیر بولو اوستینه ترقی احوال و صلاح مدارس ایچون سدسکندر قدر مانع؛ «اصول جدیده و علوم جدیده هیچ درست دگل دین و شریعت که خلاف» دیو ساده دل مسلمانلرنی اغفال یا که اضلال ایداچی ملالار ایچون الوغ بهانه و قوتلی نمونه بولادر . اعدی عدوک ما بین جنبیک .

شاگردلر! اصلاح و ترقی تیلاسانکز کورلگان یول دین یولی و اسلام فکری شریعت تعلیمه عقل و درایت اصولی در .
شعار شریعتنی احترام ایدنکز رسوم ملتنی حفظ ایدنکز مدرسه لرنی

دين مدرسه لرى ديوتانودقنكز حالده اجتهاد ايدنكز . ملت تهملى قدرلى علمى ومالى برله سزگه ياردم ايدر مدارس دينيه دين استالونورك قدرلى علوم دينيه وعلوم رسميه دين خبردار بولورسز مدرسه لى سزنىك ملت اچون دين و دنيا جهتلر نچه بر درجه بصيرتلى فائدهلى كشى بولمقنكز توغرىسنك خدمت ايدر مدرسلرده شايد همه سى بولمسه اكثرى سزنىك طرفنكز دين قورقوتاتورغان حرکات آزابسه قوروقماسلار آنكلارلار كونارلار كونماسلر ايسه مدرسه محمديه يالغوز باشيناده حرکت ايدمچك ابتدا سندن بير و جد و جهد اوزره (ولكن صبر و مشورت ايله) قصد و عهد اينكاز مذکور روشك اصلاح و ترقیغه خدمت ايدمچك و انشاء الله اشلىر .

تربيه و تعليم حقنده احمد جان خلفه نك فكري

۶ نچى ساندن سونك

تجربه ايسه ، انسان نك اونكان ده — و حاضرده — و كىل چكده گى احوالبن بلوده ايدك مهم نرسه در . شونك اچون بوتعارف انساننده تاريخ و جغرافيانك اهميتى بيك بيوكدر ؛ چونكه تاريخ ايسكى زماندن بو كونگه چه كلگان انسانلر نك نيچك باشلانوبن يخشى ويامان حاللرين بلدروب تجربه نك دائره سين كينكايتهدر . تاريخ انساننى ايسكى زمانلرغه فايثاروب او لگيلر برله زمانداش كى ايتوب آلرنك اشلرين تفتيش ايترگه — و آلرنك احساساتين اورطافلاشوب بولشوگه و يخشى سين ويامانين كورستوگه سبب بولادر .

تاريخ انساننى اونكان گى بيوك و گوزلاشلى ذاتلرگه ميل و محبت ايتدروب بزوق ويامان اشليلردن نفرت ايتدرده سنكره هر ايسكى فرقه نك اشلرينك سببين ازله وگه و نتيجه سين كوزله وگه فكرنى دوندره در .

تأريخ انسانى بو واقعه لردن عبرتلندروب ازلا وابدأ بلا مانع تصرف ايدوچى الله تعالى نذك قدرتين آنكلانوب، آنك بارچه حكم واشلرينه بوى صنوغه — صنكره قومى ووطنينه محبت ايتوب آنلرنك خيروشرين بولشوگه سبب بولادر.

جغرافيا ايسه، انسانى بتون دنياده بوكونده بولغان هر صنف انسانلر برلن كورشكان — واولطرشقان — وسويلشكان — وهر قايسينك شعور واهساسلرين بولشكان كى ايتهدر. بلكه بولشدره در. اوچونچى قسم علم الطبيعيات در. انسانلرنك طبيعت كه نظرى ايكى تورليدر: برى، نظر تخيلى — ايكنچى سى نظر تفكرى در. نظر تخيلى برلن طبيعت كه نظر ايتكان كشى، آنك آثارين اوزينه ملايم تخيل ايتسه، اوزنده سرور حاصل ايتوب، منافر وغير ملايم تخيل ايتسه اوزنده فزع (قورقو) حاصل ايتهدر. بو نظر ايسكى زمانلردن بيرلى هرتورلى قوملر آراسنده باردر. شاعرلر واديبلر بو نظر برلن جمادات وحيواناتغه طيا طرفغان نفسلر وسويلى طرفغان تملر اثبات ايدوب، آنلر تلندن شعرلر وقصه لريازالر وسويليلر. كليله ودمنه كى مشهور قصص حكيمه بو نظر نك ثمره لريدر. نظر تفكرى بزگه اشياء طبيعیه نك نفس الامرى حاللرين بلدروب آنلرنك بزگه باط نرسه توگل بلكه بز نك وسطه زنى متمم ايكانلگين بلدردر.

بو بياندن بلنه دركه، علوم طبيعیه نى تعليم ده منظور، نظر فكر يگنه در. وكن اشياء طبيعیه نك تورليسيينه وآنلرنك احوالينه نظر، فكر نى طاراتماسون ايتون، تعليم بابنده علوم طبيعیه نى نواميس عامه سينه نظر برلن ترلى اصولگه بولگانلردر: مثلا حيوانات نباتات احجار طبيعت كيميا جغرافيا طبيعیه جغرافيا هندسيه حساب هندسه دخى بو ايكيسى ايتون لازم بولغان رسم، صنكره جسم انسان عقل واراده اسهلى سلطانلرنك برنجى خادمى بولوب آنلرغه آثار طبيعیه نى قبول ودفعه واسطه بولغانى

اچون ریاضة بدنیه نیده علوم طبیعیه دن صایمشردر .

صنکره یازو رسم وقواعد هندسیه نی تطبیق اچون قاطرغان دن بعض اورنکلر وجسم لر یاصاو وقرلرغه نگووچیگو کبی قول هنرلری ده، قولنی تیز یروگه - کوزنی درست واونکین کوروگه عادلندرگانی اچون، ریاضة بدنیه دن صایلمشردر .

بویاندن مکتب ومدرسه لرده تعلیمی لازم بولغان علوم ننگ اون توری ماده دن عبارت بولوی چغادر .

برنجی علم دین وآننگ لواحقی . ۲ نچی لغت وطنیه، قراءت کتابت انشاء املا بونکا کره لر . ۳ نچی تاریخ ۴ نچی جغرافیا . ۵ نچی طبیعیات، حیوان نبات جماد-کیمییا علملری بونکا کره لر . ۶ نچی حساب . ۷ نچی هندسه . ۸ نچی رسم ۹ نچی ریاضة بدنیه . ۱۰ نچی قول هنرلری . بوماده لرننگ بارچه سی مکتب ومدرسه لردن بلدررگه تیوشلی بولسه لرده، بالالرننگ یاشینه مناسب بولماغان ماده لر - یاخود یاخشیلاب آنکلاشلمازدا ی ماده لر یاخود بالالرننگ معیشتلری اچون لازم وفائده لی بولماغان ماده لرنی اوگراتودن صافلانق کورک .

صنکره بالالرننگ یاشلری آرتقان صاین آنکلری وعقللری آرتقانه وهم مملکت واورنلرننگ تورلنوی برلن تحصیل مدنلری ووقتو زمانلری تورلیچه بولغانغه هر مدرسه ومکتب اچون اوچ تورلی جدول لازم بولادر . برنجی جدول المواد . ایکنچی جدول التعلیم اوچونچی جدول الدروس در . مواد جدولنده ، هر فن ننگ اوز آلدینه ماده لرین تفتیش ایدوب ترتیب ایدلور . بو جدولنی ترتیبده ایکی نرسه گه نظر ایدلور ؛ ۱ نچی بالالرننگ یاشینه - وعقلیننگ مرتبه سینه . ۲ نچی تعلیمی مراد بولغان هر فن ننگ اوز آلدینه بولغان حالینه نظر ایدلور ؛ چونکه هر فن ننگ اوز آلدینه نظامی وترتیبی باردر : هر فن ننگ بسائط ومرکباتی - اصولی وفروعی مقدمات ونتائجی محسوسات ومعنویاتی بولغان کبی

برسين آنكلاونى ايكنچيسين آنكلاوغه طوقناتا طرفان حدود طبيعيه سين باردر. بس هر فن ننگ مواد جدولين ترتيبده جينكلنى — سنكره آنندن قالا جينكلنى تقديم — اورنى تاخير لازمدر. دخى آرالارنده قوتلى مناسبت بولمغان بر ماده دن ايكنچى ماده گه سيكرمزگه نيوشليدر. وهر ماده نى تكرر لازم بولسون ايچون، موادنى اولا كوچوك — سنكره بيوك قسملرگه تقسيم نيوشليدر. دخى مواد جدولين ترتيب ايتكانده خاصدن عام غه مى — اجزادن مجموع غه مى — مسبدن سببكه مى — ياخود بالعكس مى كوچررگه كرك ايكائين تعيين نيوشليدر؛ چونكه ياشلرگه خاصدن عام غه — اجزادن مجموع غه كوچو مناسب بولغان كى بيوك صنف لر غه عكسى ارتقراقدر. دخى تاريخ و طبيعت فنلر نده مطلقا اولا مسبدن سبب گه نقل اولى بولوب اعاده قيلغانده بوننگ عكسى اولى در. بونداى مناسبات نى رعايه برلن مواد جدولين ياصاونى منتظم مملكت لرده معارف نظارتينه طابشر لادر. مواد جدولين معارف نظارتيننگ ترتيبى برلن معلملرننگ تعميمده هر يت لرى آلنميدر؛ چونكه آنلر شول منتظم موادنى تعليم ننگ طريقلر نده همان ايركلى ومختار درلر.

تعليم جدولنده اوچ نرسه گه قارالور :

برنجى مدرسه ننگ هر قسمى ايچون هر فنندن بلدروى مفروض بولغان مقدارنى آيروب فويلور. وبونى بلدرر ايچون لازم بولغان زماننى هم تقدير ايدلور. بو آيرم مقدارنى ممكن قدرلى آرتنده مى بچلردن آيروب مستقل بر جز كى ياصالور : علم حسابدن عدد صحيح نى بر جز — كسرنى بر جز، هندسه دن خطوط ومثلثات نى بر جز — دائره لر بحثين بر جز ايتنك كى. بولاي ايتوده فائده بيك كويدر.

جملدن : معلم نى موضوع دن چغو سببلى شاگردلرنى تشتيت ايتودن طيوب فكرين برگنه موضوعه حصر ايدر. يالقاو معلم گه وظيفه سين تمام ايتدرو ايچون اجتهاد گه سبب بولور. مفتش لر ايچون بالالرننگ آلفه باروب بارماولرى برلن حكم گه دليل بولور.

ایکنچی بر قسم مدرسه ده بلدروی مفروض بولغان فنون دن هر بریننک ماده لرین ترتیب ایتکانده ایکنچی فن لرگه مناسب و آنلرغه معین بولور دای روشده ترتیب ایدلور . مثلا بر صنف ده بلدروی مفروض بولغان لغت ماده لرین ترتیب ایتکانده شول صنف ده اوقولاچق در سلرننک کورگی ملاحظه ایدلور : یعنی بو صنف ننگ مطالعه و قرائت کتابلری — وشولوق صنف ده بلدروی مفروض بولغان جغرافیاغه دائر حکایه لردن — واشکال هندسیه فی شرح ایته طرغان جمله لردن عبارت بولورغه کورک . باشقه ماده لر هم شول قیاسچه در .

معلومدر که بور وشچه تعلیم میسر بولور هر قچان هر صنف فی تعلیم برکنه معلم که مخصوص بولسه ؛ اما مختلف معلملری بولغان صنف فی بو روشچه تعلیم ایچون ، معلملر شول صنف ده غی فنلرننک بارچه سندن خبردار بولوب اوز آرا بیک متفق و محبتلی بولمقلری لازمدر .

اوچنچی مذکور ترتیب برلن تعلیم ایچون مناسب کتاب تعیین ایدلور . کتاب ، شاگردلرگه آلاچق درسنی حاضرلک ایچون — ومسئله لرنی ترتیب ایتکانده طالبلی طرغان ماده لرنی چقارمق ایچون — درسنی تکرار لاغانده مراجعت ایچون — درس یازوغه صرف ایدله طرغان زماننی ضیاع دن صاقلامق ایچون لازمدر . ولکن قایچاغنده بعض کتاب معلملری توتقان مسلگندن یازدرر ، یاخود اوزی تلا گانچه سیر ایتوگه طغزلار ، یاخود بالالر ایچون فوللرنده غی کتابغه اشانوب خلفه ننگ سوزلرین طنکلاماوغه — وآننک سوزلرینه قیمت پیرماوگه سبب بولور ؛ شوننک ایچونده درس کتابی بیک فسقه بسیط — واوزون شرح و حاشیه لردن آیرلغان — وقواعد عامه نیگنه شامل بولورغه کورک . چونکه کتابدن مقصود ، آننک معلم اورنینه طروی ایسدر ، بلکه معلم اوزندن شرح وتوضیحلر برلن کتابننک روحینی پیررگه تیوشدر .

بزینک اسلام کتابلری اولدن شولای یا صالغان بولسه ده ، صونکندن

کتابلرغه شرحلر — شرحلرگه حاشیهلر — حاشیهلرگه طیارهلر باغلاب بزنی مقصوددین بتونلای آداشدرغانلردر .

درس جدولنده هر صنفی ننگ کونک زمانین تعیین وتقسم ایدلور، صنکره هر جزء زماننی برتورلی فن گه تخصیص ایدلور، صنکره هر فندیین هفتهده نیچه درس بولغانی تعیین ایدلور.

بو ترتیب اوچ تورلی قاعده گه مبنی در :

برنجی هر درسنی تعیین ایچون بالاننگ یاشین وعقل وجسمیننگ قوتین اعتبار برلن آنکا مناسب زماننی صایلارغه کرک. مثلا کوب فکرگه واویغه محتاج بولغان چیتن درسلرنی ایرته گی ساعتکه تعیین ایترگه کرک چونکه اول وقتده عادی بالالرننگ اعضاسی اشکه قزغوب فکری وانکی اوتکین بولادر. اما تعلمی آلی بولغان یا خودمطلقا جینکل درسلرنی اویله دین صونک بیلگولمک کرک .

دخی بالالرنی یالقدرماز ایچون هر دورت درس ننگ آراسنده تناسبنی رعایه قیلورغه کرک، مثلا چیتنلکده برنجی درس ننگ نسبتی ایکنچیکه وجینکللک ۳چی درس ننگ نسبتی ۴چیگه مساوی بولورغه کیرک. ۲چی قاعده بالالرننگ قوه عملیه سیننگ آریماوین وضعیفلننه وین قارارغه کرک؛ شوننگ ایچون درس زمانی خصوصا یاش بالالر حقنده عملگه ده استراحت گه ده بولنرگه کیرک؛ کوب هرکنکه وصبرسزلقغه عادتلنگان یاش بالاننگ طوتاش بر ساعت درس طنکلاوغه چدی آماغانین هرکم بلدر، شونکا بناء درس وقتی یارم ساعت یا خود ۳/۴ ساعتین آرتق بولمازغه تیوش. وهر بر عقلی وفکری درس ننگ آرتندیین یازو ورسم وریاضه بدنیه کبی آلی درس بولورغه تیوشدر.

اما هر کونگه درس ننگ عددین تعیین ایچون طبیب لردین کینکاش آلورغه تیوشدر. چونکه بونی تحمل مملکت واحوال معیشت ننگ تورلنوی برلن تورلندهدر.

۳ نچى درسلىرىنى برسى آرتىنە برسین قويۇدە بالالارنىڭ صحتىن ملاحظە ايتەك تيوشلىدر. شونىڭ اىچون تعليم قواعد كىبى اولطرو وسكونلى درسلىر آرتىدىن رىياضە بدنە كىبى طرو وحرکتى درسلىر تعيين ايتەك كىرك.

وهر ايكى درس آراسىندە استراحت وقتى بشىدىن اون دقيقه غە چە اولوب ايكى درسدىن صونىڭ چىرك ساعت اولماق كىرك .
دخى آش آلدندن و آش آرتىدىن تلاوت و رىياضە بدنە كىبى آواز و اعضائى حرىكاتلىدىر بىر طرفىدىن درسلىر بولورغە كىرك ، چونكە بونىداى حرىكتى درسلىر آش آلدندن اشتهااء طعامنىڭ قوزغالوينە آشدىن صونىڭ هضم غە كىوب ياردىم ايتەلىر .

دخى بالالارنىڭ مىدرسە گە ايرتە كىلولىرى بىرلن كىچ قايىتولىرىنىڭ وقتىن طبىبلىرگە مشاورە بىرلن تعيين ايتەك كىرك ، چونكە اورن و هوا و فصولار بە- وبالالارنىڭ ياشى تورلىرى بىرلن بوزمانلىر تورلىرىگە تيوشلىدىرلىر .
درس جىدولىنىڭ فائىدەلىرى بىك كىوبدىر .

اول جەلەدىن: بالالارنىڭ تىزگىنى مىعلملىرىنىڭ ااختىيارىنە گنە سالنىماغانىن بىلدىرگانى اىچون آنالىرىنىڭ رضاسىنە وكونىللىرىنىڭ تىنچلاوينە سبب بولادىر .
دخى بالالىرىنى كىلە چكەدە هم اوزلىرىنىڭ اش و شغل زمانلىرىن بولوب قويوغە عادىتلىدىر اول اشكە مىللىرىنە سبب بولادىر .

دخى مىفتىشلىرى اىچون مىدرسەلىرىنى زىيارىتىڭ وقتىن كورستوب طره درى صىكرە هر صىنىنىڭ درس جىدولى اوز بولمەسىنە آصلورغە تيوشلى اولوب بىتون مىدرسەنىڭ درس جىدولى عمومى يول كىبى عامە نظرىنە آصلورغە تيوشىدر .

دخى بالالىر اوزلىرىنىڭ هر كون اولاقچى درس وقتلىرىن يازار اىچون مىكتىبلىرگە حاضرلىنگان دىقتىرلىرىنىڭ طىشىنە يازوسىز درس جىدوللىرى باصدىرغە تيوشىدر .

الشیخ محمد عبده .

ترجمه حالی .

شیخ محمد عبده ۱۲۶۶ سنه هجریه ده بحیره اطرافنده اورته حالی بر اتادین طوغوش در . نسب جهنجه آنا یاغندین عربلردین بنی عدی گه ایر وشه در . بعضیلر ننگ سوزینه فاراغانده شیخ محمد عبده ننگ اتالاری عربستاندین مصرغه کوچوب آنده اولک (قریه ده) باشقه لر کبی ایگون ایگوب معیشت قیلوچیلر دیندر ، شیخ محمد عبده اون یاش طولغان صونک یازو اوگرانه باشلاغان . واوزینک ترجمه حالینی کندی اوشبوروشچه یازغان :

« اوقو و یازونی آتام ایونده اوگراندیم : بوندین صونک بر حافظ قرآن ایوبنه باروب آنک آلدنده قرآن اوقودم هم اشبو حافظ فاتنک قرآن کریمنی تکرار قیلدم وایکی یل ایچنده بتون قرآننی حفظ ایتدم . ایکنچی یلده بو حافظ بیک یحشی اوقوته ایکان دیوب او یلاب باشقه مکتب دین منم یانیمه بالالر کوچوب کیله باشلادیلر . بوندین صونک ۱۲۷۹ چی سنه هجریه ده آتام منی آنا بر توغمه قرن داشم یانیمه طنطاغه مسجد احمدیده تجوید اوگرانورگه یباردی .

« مسجد احمدیده تجوید تکمیل قیلغاندین صونک علم نحو اوقورغه کر و شدم ، یل یارم چمالی وقت اوقودم هیچ بر نرسه آنکلامادم ، چونکه مدرس لر باشم زغه شول قدر اصطلاحات نحویه لر تولتره لر ایدی که همه سیننی دگل حتی هیچ بر سیننی ایسمزده فالدره آلمای ایدک : هم مدرس لر بز بز ننگ آنکلاو و آنکلاماومزغه التفات ده قیلوب فارامیلر ایدی .

بوندین صونک منکا یاس کلدی ، او یلادم که بونده بتون عمر بو بی اوفسانکده بر نرسه ده آنکلامازسنگ وشونکا کوره مدرسه دین قاچوب قرن داشلرمده اوچ آی چماسی یاشرنوب توردم . بر وقت قرن داشلرمدین

برسی او فورغه دیملای باشلادی و آخرنده نکلیف درجه سینه ایرشکاج، اوز اوزیمه «ایوگه فایتوب اویلنوب ایگون اشینه یابشودین باشقه هیچ بر اش منم فولمدین کلماز، بن نی قدر او قوسامک بر نرسده آنکلامازن» دیواویلاب وشول روحه قرداشلریمه جواب بیروب آخرنک یانیمده بولغان کیوم توتومنی جیوب هیچ بر بر گه او فورغه بارماونیتی برله ایلیمه فایتوب کیتدم ۱۲۸۲ سنه هجریه ده اویلندم.

اوقواصولینی یا که توغریسی اصولسز لگینی اول مرتبه طنطاده کوردم. و بزئنگ ازهر (مصر) اوقنولری هم شول روحده بولوب معلم لر اوزلریننگ بلگان و بلمگان نرسه لرینی شا گردلر گه سویلاودین وشا گردلرننگ درجهء قابلیت لرینی قارامای یوزدین برسیننگ آنکلادم دیوینه قاراب یا که معلم اوزیننگ، شا گردلر آنکلاغانلردر ظنینه بناقیلوب درس اوستاودین عبارتدر. بوندین باشقه شا گردلرننگ کوبراکی شول درس آلهاشدروغه قناعت قیلوب ایرلر درجه سنک وصبی لمر مرتبه سنک بولوب چغوب بتون خلقنی بلاغه دوچار ایتلر وعامه ناسقه مصیبت بولالار، چونکه آنلر جاهل لرننگ نادانلقلرینی آرتدروب توغری یول ازلاگانلرنی آداشتوره لر، بر آزعلمی بارآدمنی اذاعه دوچار ایتوب آننگ علمندین استفاده یولی برلان عامهء ناس آراسینه پرده بولالار.

« اویلنوب فرق کون تورغاندین صونک آتام طنطاغه او فورغه کیتارگه دیملای و کوچلای باشلادی. و بیک کوب فارشوتور سامده آخر الامر آننگ امرینه اطاعتکه مجبور بولدیم. اوزیمه تیر یول استانسه سینه قدر بارورغه آط تابدم و بنی اوزایتو ایچون الوغ بدنی و کوچلی قرداشمنی ایکنچی آطفه آطلاندروب یبار دیلر.

کون بیک اسسی بواغانقه وقاتی ییل ایسک نکه بولک طاق تسز بولغاچ قرداشمنی بر فریه گه اینوب جال ایتارگه اوندادم، لکن قرداشم قبول ایتمدی. بوندین صونک آطمنی بر طرفه توتوب قرداشمه «من کنیسه ادرین» گه

(اول ایله آنامزنگ فرنداشلری کوب) « کیتدم » دیوب قاچوب
 کیتدم . مین باروب توشکاچ اول یکنلری بیک شادلاشوب فارشو
 آلدیلر ، چونکه مینم آطده بورورگه وسلاح توتارغه استادلغمنی
 اولدین اوک بللر ایدی . من هم آنلر برلن اوینارغه وآنلار یاننده
 بر نیچه کون فالورغه وعده بیردم

بر آر وقتدین صونکره یولداشم کلوب یندی وایکندی که قدر بنم برله
 بر که تورغاچ منی بولغه چغارغه دیملای باشلادی . « آطمنی آلوب ایلمزگه
 قایتوب کیت ، من ایرته دین صونک سفرگه چیقار من ، قایتقاچ
 نلاسانک آنامه طنطاطاغ کیتدی دیوب ایتورسن » دیو یولداشمنی اوزایتوب
 یباردم واوزم اوشبو قریه ده یکنلر برلن اویناب اون بش کون وقت
 اونکلردم وکونکام سونگان نرسه که کونکلمنی اولترتدم .

« شول روشچه ، که آتامنک فرنداشلرن دین درویش اسملی آدم ،
 قوناق ایومنک خواهه سی ، کوب سفرلر آراسنده عمرنده لیبیا صحراسینه
 سفر قیلوب طرابلس غربکه ایروشکان وآنده مشهور شیخ ظافر ننگ آتاسی
 سید محمد مدنی ننگ درسینه اولتوروب برنی قدر علم اوگرانگان و طریقه
 شاذلیه که کرگان موطاً و باشقه حدیث کتابلرینی یادلاب وقرآن کریمنی
 حفظ ایدوب ایلینه قایتوب قریه خدمتی بولغان ایگون ایگو خدمتی برلن
 معیشت قیله ایدی .

« بو آدم بر کیچ فونغاچ ایرته برلن قولینه سید محمد مدنی ننگ
 مریدلرینه یازغان رساله لرینی محتوی بر کتابنی قولینه توتوب منم یقینه
 کلوب کوروی ضعیف لکدین منکا او قورغه قوشدی . من اوفمیم دیدم
 و اوقوغان راوقوبرلن شغلانگان آدملرگه لعنت اوقودم وآن دین نفرت
 ایتدم . کتابنی آلدومه کلتروب قویغاچ یرافغه آطوب یباردم . شیخ
 کرلومسراب آلدی ، اینک لطیفی مقابله برله مقابل قیلدی و آخرده نیچک بولسه ده
 بر نیچه یول اوقودم ، شیخ من آنکلاماغان سوزلرنی و جهله لرنی آنکلارلق

وكونكلگه اورناشورلق روشچه تفسير قیلا باردی . بر آز وقت اونکچ
 یاشلار کیلوب صوبویینه اوینارغه چاقغاج ، قولمدهنی کتابنی أطوب
 تاشلاب آنلر یانینه چغوب کیتدم . ایکندیدین صونک شیخ بایاغی
 کتابینی توتوب کیلوب دخی اوقورغه فوشدی . من اوقودم شیخ تفسیر
 قیلا باردی ، صونکره اویونغه فزغوب کتابنی تاشلاب چغوب کیتدم .
 ایکنچی کون معامله مز همان بر نچی کون کبی اوندی اما اوچنچی کونک
 اولگی روشچه اوقورغه کر وشوب هیچ یالوقمای اوچ ساعت قدر اوقودم ،
 شیخ تفسیر قیلا تور دی . آخر الامر شیخ « منم باصوده بر قدر خدمتم
 بار » ن شول خدمتمنی اونارگه بارام « دیکچ شیخدین کتابینی صوراب
 آلوب فالدم . اوقوغان وقتده آنکلانمغان سوزلارگه وجهله لرگه ، شیخ
 فایتقاچ تفسیر قیلدر من دیوب ، علامت لر قویه باردم و اوپله وقتینه قدر
 کتاب اوقوغاچ اوقوغه رغبت ایته باشلادم و اویوندین بتونلای کونکلم سوندی (۲)
 ایکندی وقتنده شیخ خدمتدین فایتقاچ آنکلانمغان عباره لر منی صورادم .
 شیخ ننگ منم اوقوغه و آنکلانمغان رغبتم آرتقانی کوروب کیفی خوشلانندی
 آچیق و یخشی ایترب تفسیر قیلدی .

بورسال لر صوفیه معارفدین بر قدرینی و آنلرننگ آداب نفس و نفسنی
 ریاضت قیلدروب مکارم اخلاغه کوندر و ویمانلقلردین نفسنی پاکلاو
 هم بودنیاننگ ظاهر ییننگ باطللرندین صاقلانوحقننگ معلوماتلر نی حاوی ایدی .
 آخری بولور انشاء الله

المقتطف دین ترجمه

(۲) کتب صوفیهده هر وقت تجربه برله ثابت بولغان خیر وبرکت
 علاوهسینه درویشننگ صدق نیت وحسن معاملهسی تاثیرندین نی قدر
 عجیب تأثر وانقلاب . ع مجله

ضيافت = قوناق صيلاو فلسفه‌سی .

قوناق صيلاو شریعت اسلامیه‌ده فقیرلرنی تویدرو و مسافر غریبلرننک کونکلرینی جواتو و آنلرننک غربته قالب صنغان کونکلرینی تابو و آنلر برلان الفت قیلو ایچوندر .

فقیرلرنی طویدروب آنلرننک کونکلرینی تابو و محتاج آدملرننک اینتوگان وقتلرنده شول یمان حالدین چیقاروب آدم مرتبه‌سینه کروتو ایچوندر .

واهل علم برلان تانشوب و آنلر برلان مصاحبت ایدوب آنلرننک علملری اثرندین فائده آلو وشوننک واسطه‌سی برلان کمالات تحصیل ایتو ایچوندر .

یوخسه بایلر و کونکلنی تونق آدملر برلان اولترشوب ماقتانشو (مباهات) ایچون دگلدر . لکن نی ایچوندر ، بزنگ خلقده اش بالعکس بولغان : شول روشچه‌که ، قوناق صيلاو بزنگ خلق آراسنده ماتور وتملی آشاملقرو اچملکلر برلان حالندین آرتق تکفلانوب طویدرودین عبارت بولوب قالغان . شول عادتکه قاراب قوناق ایاسی کوب وقتده فقیر بولسه یاش بالاسینی آچ واوزینی بالانقاج قالددرلق درجه‌که کیلدر .

بایلر آراسنده کذلک مباهاات و تفاخر (ماقتانشو) ایچون سرمایه سیننک آرتق قدر مصارفکه کرو مقبول بولغان . واوشبو نداغ ضیافت هر خیرات بولندین توفتالوغه سبب بولور درجه‌که کیلگان .

قوناق بولوب بارغان آدم هم شول صیغه بیک خوشی کیلوب «مینی فلان آدم بیک صیلادی ، فلان وفلان تورلی آشلر آشاتدی وفلان تورلی صولر اچیردی» دیوب خزینه‌سندین سوز بوشاتورغه کراک سایون سویلیدر . بو بیچاره‌لر بلمیلر موکه کوب وقتده بو روشچه حالدین طش قوناق ایتولر وقوناق بولولر عبادتدین قالددرلق وسلامتکدین

باز در رلق حال لرگه توشوره يا كه ابو اچنده فساده باعث ضيافت ننگ فلسفه سندندين هيچ خبرسز قوناق ايتوني اورنسز استعمال قيلوغه سبب بولالار. قوناق صيلاوننگ شريعت اسلاميه ده مقبول قدری كوهو ايكانيني فاراساق، گرچه شريعت مزده قوناق صيلاو واجب بولسه ده بو بزنگ نكلف برله صيلاو مز حرام بولورغه يقيندر چونكه صحيح مسلمك قوناق صيلاو بابنده اوشبو حديثلر وارد اولمشلر در:

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليكرم ضيفه جائزته فقالوا وما جائزته يا رسول الله قال يومه وليلتنه. يعني: رسول الله صلى الله عليه وسلم ايتدى، كه اللهغه و آخرت كونينه ايمان كيلتورگان بنده قوناقيني حرمت ايتسون. و جائزه سيني اوتاسون. اصحاب (رضوان الله عليهم) جائزه سى نرسه ديوب صوراديلر. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ايتدى: بر كيچه كوندزيدر ديدى. دخی صحيح مسلمده:

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الضيافة ثلاثة ايام و جائزته يوم و ليلة ولا يحل لرجل مسلم ان يقيم عند اخيه حتى يؤثمه قالوا يا رسول الله كيف يؤثمه قال يقيم عنده ولا شيء له يقربه به.

يعنى: رسول الله صلى الله عليه وسلم ايتدى، كه قوناق ايتو اوچ كوندر اما جائزه سى بر كيچه بر كوندزدر، مسله ن آدمگه قرداشيني گناهغه توشر گاچه آنده قوناق بولمق حلال دگلدر.

اصحاب صوراديلر كه - يا رسول الله آي گناهغه توشرو ني روشلى بولا ديو. رسول الله (صلى الله عليه وسلم): قوناق ايتارليك هيچ نرسه سى بولمغان آدمده قوناق بولودر، ديدى.

قوناق صيلاو چيتندن كيلگان آدمنى قرداش كى ايتوب آلوب اوچ كونگاچه حرمتلو اوزيننگ انسان ايد كيني آنكلانو و آدم بالاسينه محبتى بار ايكانلكيني كورساتو اچون در. و بو واسطه برلان آدم اوغلانلرى

وحشی حیوانلردین آیور ولوب اوز جنسینه محبت قیلادر. فقط بو کبی گوزل اشنی اورنسر استعمال قیلماو تیوشدر. بونی اورنسر استعمال قیلماو خزینه سنه گی آشی یانینه ناتلی سوز برلان معامله و آچیق یوز برلان مقابله قیلوب تابولادر. قوناق ایتو بزنگ خلق آراسنده شایع بولغان روشچه، قوتندین آرتق آچسه تونوب یا که بور چغه کروب، کیلگان بر آدمگه چای اچرو آش بیدرودین وقوناق گینکاچه آرتندین صورانوب فالودین عبارت دگلدر بو ایسه برنجی مرتبه ایو ایگاسیننگ فانینی بوزار وایکنچیدین ایکی آراده بلکه بتون انسان اوغلری آراسنده محبت بتوگه ووحشت کیلوگه وایچده آچو صاقلاوغه غنه باعثدر. بو ایسه واجبنی ایفا قیلو دگل بلکه حرامغه ارتکاب قیلودر. اسلام عالمیری قوناق ایتو حقنده اوشبو روشچه وصیت قیلالر: قوناقنی قولندین تونوب آچیق یوز برلان فارشو آلوب خانه سینه گرتور. آنکا بموشا قلق برلان معامله قیلور. آنکا حاجت نرسه لرنی، اوزنده بار نرسه لر برلان، اوتار. حاضر آشدین وحاضر صودین بیورور. قوناق ایچون اوزیننگ طعامیننگ پا کرکندین حاضر قیلور. وصاوتینی پاک ایتارگه طرشور وپا کلکنی کوزاتور. قوتندین آرتیق تکلفی قیلماز چونکه بو غضبکه باعثدر. قوناقغه خدمت کرا کسه اوز قولی برلان اشلر اهل بیتینی قوشماس وآنلرنی مشقتلاندیرماس. قوناقدین خدمت قیلدرو ادبکه خلافدر. سنتکه خلاف بولغان نرسه برلان قوناقنی حرمت ایتماس هم قوناقنی مشقتلار لیک نرسه برلان اکرام ایتماس. نماز وقتلرینی بلگرتور. کیچ یاتقاندی شمع مسواک باشماق کبی کرک اسبابلرینی حاضرلار، وقوناقینی «بونرسه نی تلامیسزمو، فلان نرسه کرا کمیمو؟» دیوب اذن صوراماس. چونکه بواش قوناقننگ کیفینی بوزوغه سبیدر. قوناقلرننگ آیروم برسینه گنه آرتق اعتبار قیلوب باشقه لرینی یالغوز فالدرماس. هر وقت برسینه گنه خطاب قیلوب سویلاماس فائده سز سوزلر سویلاماس

قوناقلر بارنده خدمتچیلرینه یا که اهل بیتینه آچولانماس و آغیر سوز ایتماس. ایونده میت بولسه ده چتق یوز کورسانماس. قوناق کیتکان چاغنده آرترلرندین ایشکگه قدر اوزاتوب قالور. غریب و فقیر آدمنی اوچ کونگه قدر قوناق ایتو سنتدر. آطاق ایچون وریاء ایچون طعام حاضرلاماس. ومانده گه خمر یا باشقه چه حرام و مکروه نرسه لر حاضرلاماس. ایمدی بزم قزان مسلمانلری آراسنده بوتورلی معامله بارمو یوقمو؟ کوبهوسی شرعگه موافق ونه قدری شرعا مکروه یا که حرام ایدیکی حقنده صونکفی مجله لرده شاید بحث ایدلور.

قزنده برنجی جامع امامی صفی الله حضرت مقاله سی.

تعدد زوجات مسئله سی آروپا عادتینه مخالف اولدیغندین بعضلر برملعبه صبیان عد ایدوب اسلامیت ایچون بر قصور دین صاناغانلقلرندین حتی رسول الله (صلی الله علیه وسلم) گه اطاله اسان ایتمکه لردر. بو تعدد زوجات مسئله سی اسلامیتده بیک مهم مسئله اولدیغندین هم آروپا الیر نظرنده اعظم جنایتدین عد ایدلوب بالالقی زمانارندین فکرلری بونک ایله تربیه لانبوب ذهنلرینه بیک یانکلوش اورناشلغان مسئله اولدیغندین، تعدد زوجات اسلامیتده نیچوک نصرانیتده ویهودیتده نیچوک ایکانینی طاقتم قدرلی بیان ایده من!

شریعت اسلامیه کیلودین مقدم شرق خلقنده خاتون آلوده بر حدوچیک بوق ایدی، خاتونلر ایرلر قولنده او نیچق شیء کبی تلاسه لر نیچوک تصرف ایده لر ایدی. خاتونلر باشقه میراث مالی کبی میت اقر باسینه اوز اختیارندین باشقه انتقال قیلدر ایدی. شرق اهلی استه دیکی قدر خاتون آغانلری حالده شریعت اسلامیه کلوب بر ایرنک تحت نکاهنگی

خاتونلار عددی بونی دورنکه تنزیل ایتدی هم خاتون آلهق خصوصده نظام لار قوبوب خاتونلر حالینی تأمین ایتدی. جناب حق سوره نسانک ۳ نجی آیتنده تعدد زوجات ده و خاتونلر حالینی تأمین خصوصده بویله ایتهدر:

ای مسلمانلر حلال اولغان خاتونلردین بردین دور تکه قدر خاتون اختیار و تزوج ایدنکز اگر عدالت قلماونکزدین خوف ایتسا نکز بر خاتون تزوج ایدنکز بر خاتون تزوج ایتمک جبر و ظلم قیلماوغه یاقینراقدر.

جناب حق بو آیه کریمه ده و حده تزوج اولی و افضل وقاعده عمومیه ایدکن بلدر. مشدر. چونکه عدالت قیلما س سزلق خوفی بولمغان هم جبر و ظلم قیلما س سزلقغه قریبراک اولان و حده تزوج قاعده سی عدالت قیلما سزلق و جبر قیلماغه بیک خوف بولغان تعدد زوجات دین اولی و افضل اولماقی ظاهر و معلومدر. هم بو اولویت جناب حق طرفندین فواحد دیکنده فاحرینی از دیاد ایله تأکید ایدل مشدر. شریعت اسلامیه ده و حده تزوج اولی وقاعده عمومیه اولسه ده بردین دورنکه قدر خاتون آماغه خاتونلر آراسنده برسینه آرتق میل قیلما س سزلق و عدالت ایتمک و تیگز تربیه ایتمک و جبر قیلما سزلق شرط لری ایله جناب حق طرفندین حاجت بولغانده ایر و خاتون استفاده لری ایچون ویرلش رخصت و مساعده در. بو تعدد زوجات رخصتی امر صیغه سی ایله اولسه ده امر الهی اوله رق سنت دگلدر. چونکه جناب حق فانکحو و ما طاب الخ وان خفتم ان لاتعدوا و فواحد دیه رک بر طرفینی جزم و قطع قیلما ینچه ایتمشدر. سنت یا واجب اوله ق ایچون فقط امر صیغه سی کفایه قیلما یدر. بلکه جزم و قطع قیلوب ایتمک لازم در. اگر امر الهی اولسه حکم شرعی سی سنت اولوب ضدی کراهت اولادر یا وجوب اولوب ضدی حرمت اولدر. امرگه اطاعت لازم اولدیغندین دورت خاتون آلماسه مکروه گه یا حرامغه توشماک لازم بولور ایدی. حالبوکه شریعت اسلامیه ده بر خاتون آلهق اولی و افضل بولوب بردین زیاده خاتون آلهق رخصت و اباحت دین عبارت ایدی. شریعت اسلامیه ده دورت خاتون آماغه رخصت

ومساعدته ويرلسهده خاتونلرننك برسینه آرتق محبت ايتوب وبتونلاي
برينه گنه ميل ايدوب محبتی اولمايانلرنی نفقهده ونوبتده وباشقه تربيهده
جبر وظلم قيلماسزلق ونفقه ويرورگه قادر اولمقلق شرط ايتلمشدر.
بوشرطلر آیات قرآنيه دين مفهومدر. عدالت ايتمك شول درجهده
شرط اعظمدرکه رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ازواج مطهره حقلرنده
هميشه عدلك فيلوبده الهی مالک اولديغم عدالت بوقدردر اوزنك مالک
اولديغنكده بنی لوم وشلمته ايتمهديه تضرع ايدر ایدی. منصور خليفه
برمسلمگه فانيچ خاتون آلمق جائز ديب امام اعظم دين سوال ايتدکده
امام اعظم «دورت خاتون آلمق جائز» ديوب جواب ويرمشدر.
منصور خاتونينه يا حرة ابوحنيفه نه سوز ايتهدور ديمش درحال امام
اعظم بوجواب سزگه دگل چونکه بوسوزنکز ايله خاتونلر آراسنده عادلانه
حرکنکه قادر اولمادقنکزي بلدردنکز ديمش. سوره نسا ده ۳ نچی ۱۲۸ نچی
آیات قرآنيهده مذکور اولان شرطلرغه هم رسول الله وامام اعظم سوزلرينه
بناء اگر خاتونلر آراسنده عدلك قيلمای جبر وظلم قيلمق خوفی اولسه
دورت خاتون آلمق دگل ايکی خاتون آلمقده شرعا صور خوفدين خالی
اولنماز هم خوف اوله چقدر. حتی شريعت اسلاميهده خاتونلر حالی شول
قدر تا مین ايدلمشدرکه اگر برابر خاتونينه نفقه بيرودن عاجز بولسه
خاتونینی جبردن خلاص ايتمك ايچون الوغ نعمت اولان نگاهنی فسغ
قيلمغه بعض آیات قرآنيهده اشاره وارد هم امام شافعی وامام مالک بو
فسغ جوازی ايله فائللردر. اگر خاتون ايکنچی خاتونلر ايله برگه معيشت
قيلونی تلامسه طلاق ايله خلاص اولنمق ممکندر. الله تعالی سوره نساء نك
۱۲۹ نچی آيتنده اگر اير ايله خاتون آرالری بوزلوب صالح ايتمه آلمای
طلاق برله آيورلسه لار الله تعالی آنلرننك برينه موافق خاتون بيروب
ايکنچيسنه موافق اير بيروب آنلارنی بربرندين مستغنی قيلور ديب.
اير ايله خاتوننی تسليه قيلدغندين مصالحه اولماغانده طلاق حلال اش نك
اينك نچاری بولسهده طلاق ايله خلاص اولنمق اوويتی آنكلانه در.

الحاصل مذکور شرط لر ایله اولان تعدد زوجات صورتنده خاتونغه جبر یوقدر. اگر جبر بولسه شرط لر نی رعایه قلماغاندین بولور. تعدد زوجات قصور ندین دگلدر شریعت اسلامیه ده تعدد زوجات گر چه سنت اولماسه ده باشقه قواعد اسلامیه کبی جناب حق طرفندین قویلمش قانون الهی هم وضع الهی بولغاندین حکمت ومصاحت دین خالی دگلدر. چونکه شیءنک حلال یا حرام بولوی شول شیءنک ذاتلارنده بولغان جهة صالحه و فقاچه در. الله تعالی بنده لر گه فائده لی شیءنی رخصت و حلال ایتمشدر. بنده گه شرعا و طبا ضرر لی شیءنی حرام ایتمشدر. بونکا آیات قرآنیه ده اشاره لر واردر. جناب حق ننگ بر خاتون یا که دورت خاتون آماغه رخصتی فقط ایرلر ننگ قوه شهوانیه سی ایچون بولمای بلکه حکمت و فائده لر ایچوندر. تعدد زوجات رخصت اولماقنده بولغان فوائد (الله اعلم) بر نچی ایرلر محاربه و تجارتده یارزق طلبنده وفات بولوب ایرسز و مر بی سز قالمش خاتونلرغه تریبه ایدوچی بر ایر احسان ایتمکدر. ۲ نچی خاتونلار هر آیده اون کون مقداری پاک اولمای یلننگ اوچدین برنده ایر خاتونینه تقرب ایتما کی شرعا و طبعاً جائز اولما دیغندین هم خاتونلر یلننگ بالاغه قابیلتری فقط اونز بش سنه گه محصور اولدیغندین ایرلر عمر ننگ کوبراگی نکاح دین مقصود اصلی بولغان تناسلدین بوش قالماسون ایچوندر. ۳ نچی خاتونلرنده محبت لری بولمغان یا خاتونلرنده بر قصور کورگان ایرلر دورنکه قدر تزوجگه اختیار و برلمک سایه سنده ملتنی محو قیله تورغان نسلبرنی کیسه و بوغالتنه تورغان زنا فحشندین محافظه ایتمک ایچوندر. ۴ نچی خاتونلر ایرلردین مقدم بالاغه اولب آنالقی کسب ایندکنندین هر مهلکنده غالباً خاتونلر ایرلردین کوب اولدیغندین ایرسز و مر بی سز قالمش خاتونلر بالضروره فحش بولینه کروب مشروع بولمغان بالالار آرتوب افر با و فرنداش لک شرفندین محروم اولماقدین هم اورام لارغه تاشلانوب هلاک و تلفی بولولرندین محافظه قیلمق ایچوندر. بوزمانده نامشروع بالالار

اچون تربيه خانه تاسيس ايدلوب بر قسمی ضائع بولودين محافظه ايتولسهده ناموسلرينی صافلامق اچون تلف ايتمکه آز نوگلدور. شریعتده تعدد زوجات و حاجت اولدقده طلاق مشروع اولمق ايله هم فحشه سبب قوی اولان خاتونلرننک یوزلری و باشقه زینت لرینی ستر لازم اولب فحش یولی سد ایدلدکندین جناب حق زنا فحشندین شدنی نهی ایدوب اویلانمگان کشیگه یوز قاچی اویلانگان و متاهل بولغان کشیگه قتل جزاسینی تعیین ایتمشدر. بو تعدد زوجات رخصتی فقط شریعت محمدیهده گنه دگلدور. اولدین ابراهیم یعقوب داود سلیمان علیهم السلام متعدد خاتون آلشدر حتی یعقوب علیه السلام ننگ ایکی خاتونی بر توغمه ایدی شریعت موسویهده متعدد خاتونلر آلودین منع قیل، تورغان هیچ بر شیء کورنمیدر بلکه تورلی واقعه لرده جائز بولوی فهم لندهر. بنی اسرائیل بر صوغشده مدینلی ۳۲۰۰۰ جاریه قزقر استرقاق ایتکاج هر قایوسینه تقسیم ایتدیلر بو تقسیمده خاتونلیر حصه آلمادغینه هیچ بر دلیل یوقدر. تورات ننگ ۲۳ نچی بابنده (۱۵) (۱۳) آیتلرنده دشمانغه فارسو چقغانده ربنگ دخی سننگ قولنکه تسلیم ایدوب آنلرنی کوردیکنکه اسیرلر آراسنداغی نسادین بعضی گوزل بولوب اوزینکه خاتون ایتمک تلاسانک آنی خانه نکه کیتور باشینی تراش ایدوب طرناق لرینی کیسوب اسیرلک کیومندین چیقاروب خانه نکه پدر و مادری اچون تمام بر آی ماتم ایلاسون آندین صونک سن آنکا تقرب ایدوب زوج اولسن اول سنکا زوجه اولسون دیولمشدر. بو حکمدین خاتونلیر استثنا ایتلماش شریعت عیسویه ایسه شریعت موسویه نی مغیر دگلدور بلکه تایید اچون کلمش اولدیغندین شریعت عیسویهده هم متعدد خاتونلر آلودین منع قیل، تورغان دلیل یوقدر. مگر ایرلرننگ قوه رجولیه سنی بوش قالدروب خاتونلرنی جمعیه بشریه ده والده اولمقدین محروم ایدوب رها بیدن حقنده منع کیلگاندور. انسانلر اولدین بیرو

کوب خاتون آلوب بشامش لر غرب و شمال اها لیس ی نی سببند در بردین
 زیاده خاتون آلمق قاعده سینه قارشو نفرت ایتمش لر در . بو نفرتلری
 بردین و مذهب جهتندین بولمای فقطر و مالولر آراسنده غنه شائع و مقبول
 بر کیفیتدر وقوع تاریخیه بو نکار شاهددر . یالغز بر خاتون آلمق اصولینی
 روما اها لیس ی گنه وضع ایتمش بر قاعده در . کرب شرفده کرب غربده
 نصرانیت اساسنک موجود دگلدر . روماده ژوستینین زماننه قدرلی تعدد زوجات
 یالغز ناموس سزلقدین عدایدله در ایدی ژوستینین زماننده بردین زیاده
 خاتون آلودین منع قیلماقنی ها کم لر رأینه قالدردی ها کم لر بردین
 زیاده خاتون آلمان آدمگه نفی بلد یا که قتل جزاسی تعیین ایدله لر
 ایدی . فرانسیه ننگ ایسکی قانونلارنده بردین زیاده خاتون آلمق خصوصنک
 هیچ بر حکم یوق ایدی . بردین زیاده خاتون آلمانرغه کیفلر نجه
 جزا بیروب کوبربک وقتده قتل جزاسیده قیللر ایدی ۱۸۹۱ بلده نشر
 ایدولمش قانونلارنده بردین زیاده خاتون آلو خصوصنک اون ایکی یل
 قاتی خدمت (کاتروژنی) جزاسی تعیین ایتلدی . آوروپاننگ بعض
 مملکتلرنده بش سنه حبس بعضسنده یدی سنه نفی بلد جزاسی تعیین
 ایتلدی . آوروپالیلر وحشت حالنک بولندقلری زمانلرده تعدد زوجات
 قتلنی مستلزم اولغان گناهلردین صانالسه ده مرور ایام ایله علوم و فنون
 انتشار ایتدکجه بوشدتلی جزا ینکلککه یوزتوتوب حتی نصارا مالکی ننگ
 بعضنک بردین زیاده خاتون آلمق جزاسی بر سنه حبسکه قدرلی نوشرا مشدر .
 انشاء الله تعدد زوجات مسئله سی درست آنکلانوب بر
 سنه حبس جزاسیننگ بتو زمانیده یاقنلاشسه کرب . اگر بو تعدد
 زوجات جزاسی شریعت عیسویه دین جزا اولسه ایدی آرتق کیومک
 ایله بو جزا تورلیچه اولماز ایدی تعدد زوجات طبیعه بشریه مقتضاسی
 اولرق تعدد زوجاتنی تلامکدین انسان هیچ بر وقت خالی دگلدر .
 ایرلری قایو یول برله بولسه ده متعدد خاتونلر آلونی استامکده در هم
 انسانلر کوبسی کثیر الزوجه در یعنی اقل بر سیوکلی و قپانمه تونمقدن
 خالی دگلدر .

متفرقات .

كوز سلامتکینی صاقلاو ایچون نصیحتلر .

- ۱ — چالقان یانتقان حالده کتاب او قوماغل .
- ۲ — کوزنک آورو وقتده کوزنکنی یالقدر ماغل .
- ۳ — تیمربولک بارغانک ژا گون کولا گه سینه کوزنکنی نگوب قاراب بارما
- ۴ — یاقنی اوتقه شمعگه فاراما ، کتاب مطالعه قیلسانک یاقتیلق صول یاقدین
آلدنکه نوشسون .
- ۵ — کوزنکده بر آز آورو سیزسانک کوز طیبینه بارورغه اشق ،
کبرک وقتده کوزلک استعمالندین طارنونما .
- ۶ — کوزنکنی طندرمانیچه ایکی ساعتدین آرتق شغلانمه .
- ۷ — لامپا پیلا سیننک آق توسلیسینی استعمال قیل یا که آق بولمه
یاشل بولسون .

یوز کورکاملکینی صاقلاو ایچون نصیحتلر

- ۱ — کوب کولار گه عادتلانمه چونکه کوز ننگ و ایرنلرننگ
چینلری یووشلانوگه (بشگوگه) سبب بولادر .
- ۲ — بیت یوغاچ سورنکانده بیک اشقوب سورتمه ، چونکه تیری بوزلوغه
ویوزننگ توسینی ییاور گه سبب بولادر .
- ۳ — آشغوب آشاما ، چونکه بو آش سنکونی آورایتسه و بورن
قزاروغه سبب بوله .
- ۴ — کوب قایغورما ، سندین غیر یلرننگ قایغوسی سنکندین هم آرتق در .
- ۵ — بر کون بیک کوب یوروب ایکنچی کون برده یورومی قالمه .
- ۶ — یارتی تونگه قدر یوقلامی اولترمه ، چونکه اویقو ساعتی تون
اورناسندین الوک بر ساعت اویقو آندین صونکفی بش ساعت اویقوغه برابر در .
- ۷ — اویقو وقتنده تره زلرنکنی وایشیکلرنی یابوب یوقلامه ، چونکه
صولاو ایچون هر وقت هواننگ یانکارافی حاجتدر هوا تورماسدای
بولسه هوا بوزلور صحتنکنی بوزار .
- ۸ — حفظ صحت قاعده سینی رعایه قیلمسازک دوادین فائک کوتمانکز .
- ۹ — یوزنکنی اسسی صو برلان یومه ، چونکه بو اش یوز گه توك
چغاروغه سبب بولادر . (طیبیب العائله)

فہرست

صفحہ	صفحہ
۲۰۹	۱۹۲
۲۱۳	۱۹۵
۲۱۶	۱۹۸
۲۲۲	۲۰۲

تفسیر سورۃ البقرۃ
 الشاقل الشریفہ
 شاگرد لبر نوقریسینہ
 تربیہ و تعلیم حقیدہ

الشیخ عبد عمدہ
 فولاق میلانو
 نعلد زوجات حقیدہ
 مفرفات

جلد ایچون شرایط اشتراء

فزانده و باھقہ برده ایلنوب تابشرو ایچون

بر یلقہ ۳ صوم

ادارہ دین ہر نسخہ ۱۲ تین

ادارہ اوز یورطمدہ پنجشنبہ و جمعہ کونڈین باشقہدہ اولی دین صونک
 اوچ ساعتدین بشکچہ ادارہدہ یموش کور لور

اعلان

شیخ مسین حسن ننگ و الرسالة الحمدیہ، نسخہ اری ۳ صوم
 بیہ ایلہ « مکتبہ الشکرہ » دہ صانولمقده در

تصحیح

۶ جی نسخہ ۱۶۸ صحیفہدہ (و آننگ ترتیب العلوم ام رسالہ سینہ) اورنیدہ (وساچقلی
 زادہ ننگ ترتیب العلوم نام رسالہ سینہ) دیواونولور